

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 6 lutego 2023 r.

Pozycja 45

POSTANOWIENIE z dnia 20 grudnia 2022 r. Sygn. akt Ts 298/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski – przewodniczący
Bogdan Święczkowski – sprawozdawca
Stanisław Piotrowicz,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 5 października 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 6 grudnia 2021 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, zakwestionował zgodność:

- art. 191¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.) z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- art. 328 § 4 k.p.c. z art. 45 ust. 1 oraz z art. 79 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- art. 391¹ k.p.c., z art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- art. 394³ k.p.c. z art. 45 ust. 1; 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 79 ust. 1, a także z: art. 176 ust. 1 i art. 2 Konstytucji;
- art. 398² § 4 w związku z art. 424¹² k.p.c. z art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- art. 5 ust. 1, art. 8 ust. 2 oraz art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.) „w zakresie, w jakim nie przewiduje: a) możliwości zaskarżenia posta-

nowienia Sądu: – o odrzuceniu skargi, – oddaleniu skargi, – odmowie zwolnienia od kosztów sądowych oraz b) możliwości wniesienia skargi na przewlekłość postępowania toczącego się wskutek wniesienia skargi na przewlekłość postępowania”, z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7; art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 2; art. 176 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji; „lub alternatywnie o uznanie w całości” przywołanej wyżej ustawy w takim samym zakresie, z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7; art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 i 7; art. 176 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji.

2. Pismem z 22 lutego 2022 r. (data nadania) pełnomocnik skarżącego odniósł się do zarządzenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 3 lutego 2022 r. (doręczonego 16 lutego 2022 r.), wzywającego do doręczenia wymienionych tam dokumentów oraz złożenia oświadczenia, czy od wskazanych w skardze orzeczeń wniesiono nadzwyczajny środek zaskarżenia. Natomiast pismem z 6 czerwca 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 18 maja 2022 r. (doręczonego 31 maja 2022 r.), wzywającego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: „1) wskazanie ostatecznego orzeczenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, wydanego w sprawie objętej skargą konstytucyjną; 2) wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone; 3) uzasadnienie niezgodności kwestionowanych w skardze przepisów z konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, wskazanymi w skardze jako wzorzec kontroli”.

3. Postanowieniem z 5 października 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 19 października 2022 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). W uzasadnieniu postanowienia Trybunał wyjaśnił, że skarga konstytucyjna nie spełnia określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK wymogu wskazania wolności lub praw skarżącego oraz sposobu w jaki jego zdaniem, zostały one naruszone. Nie spełnia także określonej w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK przesłanki uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Zdaniem Trybunału uzasadnienie skargi konstytucyjnej, za wyjątkiem poszczególnych cytatów z orzeczeń Trybunału i wskazywania nieskonkretyzowanych, ogólnych twierdzeń, nie zawiera argumentów ani dowodów na poparcie zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych norm. Nie wskazuje także konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego oraz sposobu ich naruszenia w sprawach, w związku z którymi skarga konstytucyjna została wniesiona.

4. Pismem z 26 października 2022 r. (data nadania) skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Trybunału o odmowie nadania skardze dalszego biegu. W uzasadnieniu zażalenia skarżący przedstawił stan faktyczny jednego z trzech postępowań sądowych, w związku z którymi wniósł skargę konstytucyjną. Wskazał również, że w sprawach objętych złożoną skargą, zakwestionowane w skardze przepisy zostały zastosowane niezgodnie z ich brzmieniem i celem, co ostatecznie doprowadziło do naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Skarżący wniósł jedną skargę konstytucyjną obejmującą kilka, niezwiązanych ze sobą spraw cywilnych, zakończonych wydaniem różnych orzeczeń. Jednak ani uzasadnienie skargi, ani wniesione zażalenia nie wskazały, w jaki sposób poszczególne zakwestionowane w skardze przepisy doprowadziły do naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego przez zdeterminowanie treści orzeczeń wydanych w poszczególnych sprawach objętych wniesioną skargą konstytucyjną. Tymczasem do zasadniczych elementów konstrukcyjnych skargi konstytucyjnej należy wykazanie, iż kwestionowany w skardze akt normatywny determinuje w sensie normatywnym treść danego orzeczenia przyjętego za podstawę skargi w tym jego aspekcie, w którym skarżący upatruje naruszenia przysługujących mu praw lub wolności o charakterze konstytucyjnym (postanowienie pełnego składu z 6 lipca 2005 r., sygn. SK 27/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 84). Niewykazanie związku zachodzącego między ostatecznym orzeczeniem o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego, a kwestionowaną w skardze normą prawną i tymi wolnościami lub prawami, stanowi ujemną przesłankę procesową w postępowaniu w trybie skargi konstytucyjnej (zob. wyrok TK z 19 lipca 2022 r., sygn. SK 20/19, OTK ZU A/2022, poz. 52 oraz postanowienie TK z 6 czerwca 2018 r., sygn. SK 44/15, OTK ZU A/2018, poz. 37). Ciężar uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem spoczywa bowiem na skarżącym (zob. art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK oraz postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115), a Trybunał orzekając związany jest wskazanym w skardze zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK). Dlatego zarządzeniem sędziego Trybunału z 18 maja 2022 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej m.in. przez określenie sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw wynikających ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji oraz uzasadnienie zarzutu ich niezgodności ze wskazanymi konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Pismo skarżącego z 6 czerwca 2022 r. (data nadania), stanowiące odpowiedź na otrzymane zarządzenie, nie doprowadziło jednak do usunięcia wskazanych braków. Z tego względu wydane zostało postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, a wniesione zażalenie nie podważyło podstaw tej odmowy.

Odnosząc się natomiast do wskazywanych w zażaleniu argumentów przemawiających na rzecz wadliwego, niezgodnego z zasadami wykładni prawa, zastosowania kwestionowanych przepisów w sprawach, w związku z którymi skarga konstytucyjna została wniesiona, Trybunał wyjaśnia, że nie jest uprawniony do kontrolowania aktów stosowania prawa (np. orzeczeń wydanych w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną) nawet, jeśli organ stosujący prawo dokonał – zdaniem skarżącego – wzbudzającej wątpliwości konstytucyjne wykładni określonych norm prawnych w konkretnej sprawie (zwłaszcza w zakresie subsumcji, oceny stanu faktycznego, oceny dowodów etc.; zob. postanowienia TK z: 19 lipca 2005 r., sygn. SK 37/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 87; 21 września 2005 r., sygn. SK 32/04, OTK ZU nr 8/A/2005, poz. 95; 7 maja 2013 r., sygn. SK 31/12, OTK ZU nr 4/A/2013, poz. 46; 17 grudnia 2019 r., sygn. SK 22/19, OTK ZU A/2020, poz. 3; 2 grudnia 2010 r., sygn. SK 11/10, OTK ZU nr 10/A/2010, poz. 131; 16 grudnia 2020 r., sygn. SK 14/20, OTK ZU

A/2021, poz. 3). W zakresie kognicji Trybunału mieści się natomiast dokonywanie kontroli konstytucyjności treści normatywnej przepisu uzyskanej w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni (zob. wyroki TK z: 24 czerwca 2008 r., sygn. SK 16/06, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 85; 24 kwietnia 2014 r., sygn. SK 56/12, OTK ZU nr 4/A/2014, poz. 42; 30 października 2012 r., sygn. SK 8/12, OTK ZU nr 9/A/2012, poz. 111; 22 listopada 2016 r., sygn. SK 2/16, OTK ZU A/2016, poz. 92). Wówczas, w ramach wyjątku, przedmiotem kontroli konstytucyjności może stać się norma prawna dekodowana z danego przepisu zgodnie z ustaloną praktyką (zob. wyroki TK z: 2 czerwca 2009 r., sygn. SK 31/08, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 83; 3 kwietnia 2019 r., sygn. SK 13/16, OTK ZU A/2019, poz. 14; 15 grudnia 2020 r., sygn. SK 12/20, OTK ZU A/2021, poz. 2). Skarżący nie kwestionuje jednak treści normatywnej przepisów, nadanej im w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni. Przeciwnie, jako sposób naruszenia swoich konstytucyjnych wolności lub praw, skarżący wskazał wadliwe, naruszające standardy konstytucyjne, jednostkowe zastosowanie kwestionowanych przepisów w sposób sprzeczny z ich treścią i celem. Co do zasady Trybunał Konstytucyjny nie ocenia jednak indywidualnych aktów stosowania prawa i nie ma charakteru *sui generis* instancji weryfikującej orzeczenia sądowe czy rozstrzygnięcia organów administracji publicznej (zob.: wyrok TK z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51 oraz wydane na etapie kontroli wstępnej postanowienia TK z: 21 maja 2019 r., sygn. Ts 11/18, OTK ZU B/2020, poz. 99; 25 czerwca 2019 r. sygn. Ts 40/18, OTK ZU B/2020, poz. 104; 13 listopada 2019 r., sygn. Ts 177/16, OTK ZU B/2020, poz. 59; 15 września 2020 r., sygn. Ts 146/19, OTK ZU B/2021, poz. 46). Wobec tego, że postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu nie opierało się na ocenie wadliwego zastosowania prawa w sprawach objętych wniesioną skargą, to odnoszący się do tych okoliczności argument podniesiony przez skarżącego w uzasadnieniu złożonego zażalenia, nie podważył podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.